COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 4.6.2025
COM(2025) 206 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Estoniei

{SWD(2025) 206 final}

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Estoniei

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului[1], în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice[2], în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

Considerații generale

(1) Regulamentul (UE) 2024/1263, care a intrat în vigoare la 30 aprilie 2024, precizează obiectivele cadrului de guvernanță economică, care constau în promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și în prevenirea deficitelor excesive. Regulamentul menționat prevede obligația Consiliului și a Comisiei de a asigura supravegherea multilaterală în contextul semestrului european, în conformitate cu obiectivele și cerințele prevăzute în TFUE. Semestrul european presupune, în special, formularea și supravegherea punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări. Regulamentul menționat promovează, de asemenea, asumarea responsabilității la nivel național în ceea ce privește politica fiscal-bugetară și subliniază orientarea acesteia pe termen mediu, însoțită de asigurarea mai eficace și mai coerentă a respectării normelor. Fiecare stat membru trebuie să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu care să

[1] JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] JO L 306, 23.11.2011, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

conține angajamentele sale bugetare și în materie de reforme și de investiții pe o perioadă de patru sau cinci ani, în funcție de durata legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete[3] care este indicată în aceste planuri trebuie să respecte cerințele prevăzute în regulament, inclusiv cerințele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din produsul intern brut (PIB), și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub valoarea de referință din tratat, de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în regulament, perioada de ajustare poate fi prelungită cu cel mult trei ani.

(2) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului[4], care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență („MRR”), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. MRR oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune punerii în aplicare a acestora. În concordanță cu prioritățile semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, MRR stimulează redresarea economică și socială, impulsionând totodată reforme și investiții sustenabile, în special promovând tranziția verde și tranziția digitală și conferind mai multă reziliență economiilor statelor membre. De asemenea, MRR contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

(3) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului[5] („Regulamentul REPowerEU”), care a fost adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Acest lucru contribuie la obținerea securității energetice și la diversificarea aprovizionării Uniunii cu energie, sporind, în același timp, gradul de utilizare a surselor regenerabile de energie și crescând capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Estonia a adăugat un nou capitol privind REPowerEU în planul său național de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU.

(4) La 18 iunie 2021, Estonia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din regulamentul menționat, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în

---

3 Cheltuielile nete, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263: „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând: (i) cheltuielile cu dobânzile; (ii) măsurile discreționare privind veniturile; (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii; (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune; (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

4 Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

5 Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V. La 29 octombrie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Estoniei[6], care a fost modificată la 16 iunie 2023 în temeiul articolului 18 alineatul (2), pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil și pentru a include capitolul privind REPowerEU[7]. Plata tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5), a unei decizii a Comisiei care să constate faptul că Estonia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Pentru a se considera că aceste jaloane și ținte au fost atinse în mod satisfăcător este necesar să nu se fi înregistrat regrese privind jaloanele și țintele anterioare aferente aceleiași reforme sau investiții.

(5) La 21 ianuarie 2025, Consiliul a adoptat, la recomandarea Comisiei, o recomandare de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Estoniei[8]. Planul a fost prezentat în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 36 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2024/1263, acoperă perioada 2025-2028 și prezintă o ajustare bugetară repartizată pe patru ani.

(6) La 26 noiembrie 2024, Comisia a adoptat un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2025 al Estoniei. La aceeași dată, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2025, în care a identificat Estonia ca fiind unul dintre statele membre pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun din 2025 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro[9] la 13 mai 2025 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 10 martie 2025.

(7) La 29 ianuarie 2025, Comisia a publicat Busola pentru competitivitate, un cadru strategic care urmărește să stimuleze competitivitatea la nivel mondial a UE în următorii cinci ani. Acest cadru identifică cele trei imperative transformatoare ale creșterii economice durabile: (i) inovarea; (ii) decarbonizarea și competitivitatea și (iii) securitatea. Pentru a elimina decalajul în materie de inovare, UE urmărește să încurajeze inovarea industrială, să sprijine creșterea startup-urilor prin inițiative precum Strategia UE privind startup-urile și întreprinderile în curs de extindere și să promoveze adoptarea unor tehnologii avansate, cum ar fi inteligența artificială și informatica cuantică. În vederea creării unei economii mai verzi, Comisia a prezentat Planul de acțiune cuprinzător privind energia la prețuri accesibile și Pactul pentru o industrie curată, asigurându-se că trecerea la energia curată rămâne eficientă din punctul de vedere al costurilor, favorabilă competitivității, în special pentru sectoarele mari consumatoare de energie, și că reprezintă un motor al creșterii. Pentru a reduce

---

6 Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 29 octombrie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Estoniei (0319/2021).

7 Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 16 iunie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din 29 octombrie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Estoniei (9367/2023).

8 Recomandarea Consiliului din 21 ianuarie 2025 de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Estoniei, JO C/2025/655, 10.2.2025.

9 Recomandarea Consiliului din 13 mai 2025 privind politica economică a zonei euro (JO C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

dependențele excesive și a spori securitatea, Uniunea se angajează să consolideze parteneriatele comerciale globale, să diversifice lanțurile de aprovizionare și să asigure accesul la materii prime critice și la surse de energie curată. Aceste priorități sunt susținute de factori determinanți orizontali, și anume simplificarea reglementărilor, aprofundarea pieței unice, finanțarea competitivității și o uniune a economiilor și a investițiilor, promovarea competențelor și a locurilor de muncă de calitate, precum și o mai bună coordonare a politicilor UE. Busola pentru competitivitate este aliniată la semestrul european, asigurându-se faptul că politicile economice ale statelor membre sunt coerente cu obiectivele strategice ale Comisiei, creând o abordare unificată a guvernanței economice care promovează creșterea durabilă, inovarea și reziliența în întreaga Uniune.

(8) În 2025, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să se desfășoare în paralel cu punerea în aplicare a MRR. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor care au fost identificate în cadrul recomandărilor relevante specifice fiecărei țări emise în ultimii ani sau la abordarea eficace a unui subset semnificativ al provocărilor respective. Aceste recomandări specifice fiecărei țări rămân la fel de relevante în contextul evaluării planurilor de redresare și reziliență modificate în conformitate cu articolul 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(9) Recomandările din 2025 specifice fiecărei țări vizează provocările-cheie în materie de politică economică ce nu sunt abordate suficient prin măsurile incluse în planurile de redresare și reziliență, ținând seama de provocările relevante identificate în recomandările specifice fiecărei țări emise în perioada 2019-2024.

(10) La 4 iunie 2025, Comisia a publicat raportul de țară din 2025 pentru Estonia. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Estonia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări și a făcut bilanțul implementării de către Estonia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza acestei analize, raportul de țară a identificat cele mai presante provocări cu care se confruntă Estonia. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Estonia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

(11) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Estonia. Principalele constatări ale evaluării de către Comisie a vulnerabilităților macroeconomice cu care se confruntă Estonia în sensul regulamentului respectiv au fost publicate la 13 mai 2025[10]. La 4 iunie 2025, Comisia a concluzionat că Estonia nu se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Mai precis, în ciuda prezenței, în ultimii ani, a unor vulnerabilități legate de deteriorarea competitivității prin prețuri și costuri în contextul unei recesiuni prelungite și în ciuda faptului că prețurile locuințelor au crescut considerabil, vulnerabilitățile par, în general, să fie ținute sub control în prezent. Salariile și prețurile au crescut puternic timp de mai mulți ani, iar inflația de bază s-a menținut cu mult peste media zonei euro

[10] Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2025) 123 final.

la începutul anului 2025, ca urmare a creșterii salariilor, în special în sectorul public. Aceste presiuni asupra prețurilor și costurilor afectează competitivitatea economiei. Pierderea energiei ieftine și a altor factori de producție în urma războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei au fost factorii declanșatori ai unei creșteri susținute a prețurilor în 2022, însă în prezent presiunea inflaționistă este în principal internă. Cererea internă puternică și o piață a muncii tensionată au permis creșterea rapidă a salariilor într-o perioadă de productivitate scăzută. Salariile din sectorul public, în special cele ale cadrelor didactice și ale personalului medical, au crescut în ultimii ani, recuperând întârzierea acumulată având în vedere nivelurile relativ scăzute din trecut. O parte din inflația ridicată poate fi atribuită creșterii impozitelor indirecte. Exporturile estoniene au pierdut unele cote de piață în ultimii doi ani. Deficitul de cont curent s-a redus recent, datorită unei recesiuni la nivel național; poziția investițională internațională netă este doar moderat negativă, iar riscurile la adresa sustenabilității externe par limitate. Prețurile locuințelor au crescut considerabil în ultimii ani și se estimează că sunt supraevaluate, dar riscul la adresa stabilității financiare asociat împrumuturilor ipotecare rămâne scăzut. Unele măsuri de politică adoptate în trecut au contribuit la această situație, în special prin faptul că au alimentat cererea internă odată ce a trecut partea cea mai grea a crizei provocate de pandemie. Printre aceste măsuri se numără deblocarea fondurilor de pensii din Pilonul II, ceea ce a dus la creșterea prețurilor, inclusiv a prețurilor locuințelor. În ultimii ani, creșterea salariilor din sectorul public și a salariilor minime a coincis cu recesiunea și a condus la o creștere generală mai mare a salariilor în întreaga economie. Măsurile de îmbunătățire a productivității muncii și a mediului de afaceri rămân limitate. Guvernul a anunțat recent mai multe măsuri de politică de reducere a impozitelor și a cheltuielilor pentru 2026, care ar putea diminua presiunile inflaționiste și ar putea atenua în parte presiunile asupra costurilor cu forța de muncă.

Evaluarea raportului anual privind progresele înregistrate

(12) La 21 ianuarie 2025, Consiliul a recomandat următoarele rate maxime de creștere a cheltuielilor nete pentru Estonia: 7,1 % în 2025, 5,1 % în 2026, 3,6 % în 2027 și 3,2 % în 2028, ceea ce corespunde ratelor maxime cumulate de creștere calculate prin raportare la 2023 de 9,2 % în 2025, 14,8 % în 2026, 18,9 % în 2027 și 22,6 % în 2028.

(13) La 29 aprilie 2025, Estonia și-a prezentat raportul anual privind progresele înregistrate[11], referitor la respectarea ratelor maxime de creștere recomandate ale cheltuielilor nete și la punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor ce răspund principalelor provocări identificate în recomandările specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european. Raportul anual privind progresele înregistrate reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Estonia cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește implementarea planului său de redresare și reziliență în conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(14) Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și repercusiunile acestuia constituie o provocare existențială pentru Uniunea Europeană. Comisia a recomandat statelor membre să activeze în mod coordonat clauza derogatorie națională prevăzută în Pactul de stabilitate și de creștere pentru a sprijini eforturile UE de obținere a unei creșteri rapide și semnificative a cheltuielilor pentru apărare, iar această propunere a

[11] Rapoartele anuale privind progresele înregistrate pentru 2025 sunt disponibile la adresa: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

fost salutată de Consiliul European reunit la 6 martie 2025. În urma solicitării Estoniei din 29 aprilie 2025, la [data], Consiliul a adoptat, la recomandarea Comisiei, o recomandare care îi permite Estoniei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete și să le depășească[12].

(15) Pe baza datelor validate de Eurostat [13], deficitul public al Estoniei a scăzut de la 3,1 % din PIB în 2023 la 1,5 % în 2024, în timp ce datoria publică guvernamentală a crescut de la 20,2 % din PIB la sfârșitul anului 2023 la 23,6 % la sfârșitul anului 2024. Conform calculelor Comisiei, aceste evoluții corespund unei rate de creștere a cheltuielilor nete în 2024 de 1,8 %. În raportul anual privind progresele înregistrate, Estonia estimează o creștere a cheltuielilor nete în 2024 la 1,1 %. Comisia estimează că majorarea cheltuielilor nete a fost mai accentuată decât în raportul anual privind progresele înregistrate. Diferența dintre calculele Comisiei și estimările autorităților naționale se datorează unei estimări mai reduse din partea Comisiei a impactului măsurilor discreționare privind veniturile. Pe baza estimărilor Comisiei, orientarea fiscal-bugetară[14], care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, a fost una restrictivă în 2024, de 1,8 % din PIB.

(16) Conform Raportului anual privind progresele înregistrate, scenariul macroeconomic care stă la baza proiecțiilor bugetare ale Estoniei estimează o creștere a PIB-ului real de 1,7 % în 2025 și de 2,5 % în 2026, în timp ce inflația IAPC este estimată la 5,1 % în 2025 și la 4,3 % în 2026. În previziunile Comisiei din primăvara anului 2025, se estimează că PIB-ul real va crește cu 1,1 % în 2025 și cu 2,3 % în 2026, iar inflația IAPC va fi de 3,8 % în 2025 și de 2,3 % în 2026.

(17) În Raportul anual privind progresele înregistrate, se preconizează că deficitul public va rămâne la 1,5 % din PIB în 2025, iar ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 22,5 % până la sfârșitul anului 2025. Aceste evoluții corespund unei rate de creștere a cheltuielilor nete de 1,0 % în 2025. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, deficitul public ar urma să fie de 1,4 % din PIB în 2025. Se preconizează că creșterea cheltuielilor publice va fi mai mult decât compensată prin creșterea veniturilor, datorată atât creșterii ratelor de impozitare a veniturilor personale și a veniturilor întreprinderilor, a veniturilor provenite de la instituțiile de credit și a valorii adăugate, cât și introducerii unei taxe pe autovehicule. Redresarea economică urmează, de asemenea, să îmbunătățească aceste venituri fiscale. Conform calculelor Comisiei, aceste evoluții corespund unei rate de creștere a cheltuielilor nete în 2025 de 2,1 %. Aceste previziuni privind creșterea cheltuielilor nete, care sunt mai ridicate decât previziunile din raportul anual privind progresele înregistrate, se explică și prin faptul că Comisia preconizează o creștere mai mare a cheltuielilor primare curente, o diminuare a cheltuielilor finanțate prin transferuri din partea UE și o reducere a

---

12 Recomandarea Consiliului care îi permite Estoniei să se abată de la traiectoria recomandată a cheltuielilor nete (activarea clauzei derogatorii naționale) și să o depășească, [a se completa: JO C/2025/xxx, x.x.2025]

13 Euroindicatorii Eurostat, 22.4.2025.

14 Orientarea fiscal-bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua impulsul economic generat de politicile fiscal-bugetare, atât cele finanțate la nivel național, cât și cele finanțate din bugetul UE. Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile și incluzând cheltuielile finanțate printr-un sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii.

cofinanțării naționale a programelor UE. Pe baza estimărilor Comisiei, se preconizează că orientarea fiscal-bugetară, care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, va fi expansionistă în 2025, de 1,0 % din PIB. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 23,8 % până la sfârșitul anului 2025. Creșterea ponderii datoriei în PIB în 2025 rezultă în principal din deficitul bugetar și din ajustarea datorie-deficit.

(18) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se așteaptă ca în 2025 să fie finanțate, prin sprijin nerambursabil („granturi”) acordat prin Mecanismul de redresare și reziliență, cheltuieli ale administrației publice reprezentând 0,6 % din PIB, comparativ cu 0,4 % din PIB în 2024. Cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil acordat prin Mecanismul de redresare și reziliență permit realizarea de investiții de înaltă calitate și de reforme care vor stimula productivitatea, fără să aibă un impact direct asupra soldului bugetului public și a datoriei publice ale Estoniei.

(19) Cheltuielile publice pentru apărare în Estonia au reprezentat 2,0 % din PIB în 2021, 2,2 % din PIB în 2022 și 2,7 % din PIB în 2023[15]. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se preconizează că cheltuielile pentru apărare vor fi de 3,4 % din PIB în 2024 și de 3,8 % din PIB în 2025. Aceasta reprezintă o creștere de 1,7 puncte procentuale din PIB comparativ cu 2021. Perioada în care este activată clauza derogatorie națională (2025-2028) îi permite Estoniei să acorde din nou prioritate cheltuielilor publice sau să crească veniturile publice, astfel încât cheltuielile de apărare mai mari pe o perioadă mai îndelungată să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu.

(20) Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se preconizează că cheltuielile nete ale Estoniei vor crește cu 2,1 % în 2025 și, cumulat, cu 3,9 % în 2024 și 2025. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se preconizează că în 2025 creșterea cheltuielilor nete ale Estoniei va fi inferioară ratei maxime de creștere recomandate, atât anual, cât și pentru exercițiile 2024 și 2025 luate împreună.

(21) În Raportul anual privind progresele înregistrate, se preconizează că deficitul public va crește la 2,5 % din PIB în 2026, iar ponderea datoriei publice în PIB va crește la 24,0 % până la sfârșitul anului 2026. Raportul anual pe 2025 privind progresele înregistrate nu include proiecții bugetare pentru perioada de după 2026. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au făcut previziunile, previziunile Comisiei din primăvara anului 2025 estimează că deficitul public va fi de 2,4 % din PIB în 2026. Creșterea preconizată a deficitului pentru 2026 este determinată de partea de venituri, în principal din cauza aplicării unei deduceri fiscale pentru toți contribuabilii care plătesc impozitul pe venitul persoanelor fizice și din cauza scăderii veniturilor fiscale provenite din câștigurile din dividende, reflectând faptul că societățile vor fi distribuit dividende ridicate în 2024 și 2025, anticipând creșterea impozitului pe profit. Aceste evoluții corespund unei creșteri a cheltuielilor nete de 4,1 % în 2026. Pe baza estimărilor Comisiei, se preconizează că orientarea fiscal-bugetară, care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, va fi expansionistă în 2026, de 0,5 % din PIB. Comisia preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 25,4 % până la sfârșitul

[15] Eurostat, Cheltuielile administrațiilor publice în funcție de clasificarea funcțiilor administrațiilor publice (COFOG).

anului 2026. Creșterea ponderii datoriei în PIB în 2026 reflectă în principal deficitul public preconizat.

Principalele provocări legate de politici

(22) Deși în 2024 veniturile fiscale ale Estoniei au continuat să crească ca procent din PIB, acestea rămân sub media UE. Eliminarea acestui deficit ar pune la dispoziție fonduri suplimentare pentru prioritățile în materie de cheltuieli publice, cum ar fi apărarea, asistența medicală și îngrijirea pe termen lung. În ultimii ani până în 2023, impozitele pe proprietate, care se numără printre impozitele cel mai puțin dăunătoare creșterii economice, au fost de aproximativ șapte ori mai mici decât media UE, situându-se la doar 0,3 % din PIB. În aceeași perioadă, impozitele pe capital au urmat o tendință similară, fiind de trei ori mai mici decât media UE. În 2025, Estonia va majora rata impozitului pe profit de la 20 % la 22 % și va elimina rata redusă de impozitare de 14 % aplicată dividendelor obișnuite. Aceste măsuri vor crește ponderea impozitelor pe capital în veniturile totale și vor contribui la reducerea decalajului față de media UE. În schimb, Estonia se bazează în principal pe impozitele pe veniturile salariale și pe consum, veniturile din aceste impozite depășind media UE ca procent din PIB. Se preconizează că ponderea acestor impozite în veniturile totale va crește ca urmare a creșterilor recente și planificate ale ratei taxei pe valoarea adăugată. Deși majorările impozitelor vor contribui, de asemenea, la reducerea decalajului în materie de venituri fiscale totale față de UE, acestea sunt regresive, sarcina fiscală fiind distribuită în mod inegal. Prin urmare, acestea pot exacerba inegalitatea deja ridicată a veniturilor și riscă să aibă un impact inflaționist, inflația ridicată fiind identificată ca o provocare considerabilă pentru competitivitatea Estoniei. Estonia desfășoară, de asemenea, acțiuni pentru a integra în planificarea bugetară pe termen mediu analizele regulate ale cheltuielilor și evaluările politicilor. Implementarea acestor analize pentru a acorda prioritate domeniilor-cheie de cheltuieli ar contribui la o alocare mai eficientă a fondurilor publice astfel încât să se răspundă nevoilor în creștere în materie de cheltuieli structurale și să se reducă presiunea de a crește veniturile fiscale.

(23) Accesul la asistență medicală adecvată și la prețuri accesibile și la îngrijire pe termen lung nu este încă asigurat. Reformele și creșterea investițiilor din ultimii ani au contribuit la reducerea nivelului nevoilor nesatisfăcute autoraportate de îngrijire medicală de la 12,5 % în 2023 la 8,5 % în 2024. Cu toate acestea, nevoile nesatisfăcute rămân printre cele mai ridicate din UE, din cauza timpului îndelungat de așteptare și a calității și disponibilității inegale a serviciilor de asistență medicală pe teritoriul țării. Cheltuielile publice pentru îngrijirea pe termen lung și serviciile de asistență medicală rămân scăzute, cu mult sub media UE, iar deficitul de forță de muncă și dependența de finanțarea municipală limitează furnizarea de servicii. Nivelurile scăzute ale cheltuielilor publice conduc la un nivel ridicat al plăților directe pentru asistența medicală și îngrijirea pe termen lung. Reforma serviciilor de îngrijire, care a intrat în vigoare în 2023, este primul pas major în sensul consolidării îngrijirii pe termen lung în Estonia, deși rămâne de văzut care va fi impactul acestei reforme. Pentru a reduce și mai mult nevoile nesatisfăcute de îngrijire medicală și plățile directe, este esențial să se asigure o finanțare adecvată pentru a se furniza asistență medicală de înaltă calitate, mai ales că se preconizează că îmbătrânirea populației va crește cererea. Consolidarea îngrijirii la domiciliu și a îngrijirii în comunitate, alături de tehnologiile de asistare, ar contribui, de asemenea, la îmbunătățirea accesibilității și eficacității serviciilor în întreaga țară.

(24) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și

reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că acestea vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se finalizeze punerea în aplicare efectivă a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, pentru a se stimula competitivitatea pe termen lung a Estoniei prin tranziția verde și tranziția digitală, asigurându-se, în același timp, echitatea socială. Implicarea sistematică a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă a planului de redresare și reziliență pentru implementarea cu succes a acestuia.

(25) Punerea în aplicare a programului politicii de coeziune, care include sprijin din partea Fondului european de dezvoltare regională (FEDR), a Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), a Fondului social european Plus (FSE+) și a Fondului de coeziune (FC), s-a accelerat în Estonia. Este important să se continue eforturile de asigurare a punerii rapide în aplicare a acestui program, maximizând, în același timp, impactul său pe teren. Estonia ia deja măsuri în cadrul programului său din cadrul politicii de coeziune pentru a stimula competitivitatea și creșterea economică. În același timp, Estonia continuă să se confrunte cu o serie de provocări, printre care se numără cele legate de reziliența economică și socială, inclusiv sărăcia și excluziunea socială, legate de asistența medicală și îngrijirea pe termen lung, de integrarea pe piața muncii a grupurilor dezavantajate, precum și de competențe și oferta educațională, de tranziția energetică și competitivitatea regională, în special în regiunile frontaliere estice. În conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060, Estonia trebuie, ca parte a evaluării la jumătatea perioadei a fondurilor politicii de coeziune, să își revizuiască programul ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate acestei țări în 2024. Propunerea Comisiei adoptată la 1 aprilie 2025[16] prelungește termenul pentru prezentarea unei evaluări a rezultatului evaluării la jumătatea perioadei după data de 31 martie 2025. Propunerea prevede, de asemenea, flexibilități menite să contribuie la accelerarea punerii în aplicare a programelor și stimulente pentru ca statele membre să aloce resursele din cadrul politicii de coeziune către cinci domenii strategice prioritare ale Uniunii, și anume competitivitatea în domeniul tehnologiilor strategice, apărarea, locuințele, reziliența în domeniul apei și tranziția energetică.

(26) Platforma „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP) oferă prilejul de a investi într-o prioritate strategică esențială a UE prin consolidarea competitivității UE. Finanțarea STEP este direcționată prin 11 fonduri existente ale UE. Statele membre pot contribui, de asemenea, la programul InvestEU care sprijină investițiile în domenii prioritare. Estonia ar putea utiliza aceste inițiative pentru a sprijini dezvoltarea sau fabricarea de tehnologii critice, inclusiv de tehnologii curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor.

(27) Pe lângă provocările economice și sociale abordate în planul de redresare și reziliență și în alte fonduri ale UE, Estonia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de politica de cercetare și inovare, accesul la finanțare, productivitatea muncii și

[16] Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 în ceea ce privește măsuri specifice de abordare a provocărilor strategice în contextul evaluării intermediare - COM(2025) 123 final.

oferta de competențe, protecția socială, energia din surse regenerabile și eficiența energetică, precum și decarbonizarea, inclusiv în sectorul transporturilor.

(28) Deși performanța globală a Estoniei în materie de inovare s-a îmbunătățit constant din 2017, cheltuielile cu cercetarea și dezvoltarea (C&D) ale întreprinderilor, ca procent din PIB, sunt în continuare sub media UE, sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor reprezentând aproape jumătate din totalul cheltuielilor pentru C&D. În paralel, a scăzut numărul de cereri de brevete depuse în temeiul Tratatului de cooperare în domeniul brevetelor per 1 miliard EUR din PIB, ceea ce sugerează că baza științifică publică nu se traduce în mod adecvat în performanță tehnologică și inovare în afaceri. Deși sprijinul public direct pentru C&D în întreprinderi a crescut, politicile care să meargă dincolo de schemele de granturi nu sunt suficient de dezvoltate, ceea ce afectează capacitatea Estoniei de a răspunde nevoilor întreprinderilor a căror capacitate de a aplica descoperirile provenite din cercetare este limitată. În plus, ponderea cercetării aplicate în finanțarea totală a C&D a scăzut la 23 % în 2023. Centrul de cercetare aplicată a fost lansat în 2024 și va fi nevoie de timp pentru a dezvolta un organism de cercetare tehnologică pe deplin funcțional. Lipsește o colaborare strânsă între mediul de afaceri și mediul academic. Există marjă de consolidare a rolului în inovare al universităților și al organizațiilor de cercetare aplicată, pentru a accelera adoptarea noilor tehnologii și pentru a stimula competitivitatea.

(29) Accesul la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) din Estonia este afectat de constrângeri mai mari decât media din UE. Acest lucru subminează investițiile în inovare, în special în regiunile îndepărtate, unde deficitul regional de competențe și resurse face ca finanțarea investițiilor inovatoare să fie deosebit de riscantă. Cu toate că întreprinderile estoniene au o nevoie importantă de investiții pentru a promova tranziția digitală și tranziția verde, acestea se bazează mai puțin pe finanțare de pe piețele de capital decât media UE, preferând să recurgă mai degrabă la investiții finanțate pe plan intern. Acest lucru este încurajat de sistemul de impozitare a veniturilor, de prevalența IMM-urilor și de o bază modestă de investitori instituționali. Promovarea participării investitorilor instituționali pe piața titlurilor de capital și încurajarea dezvoltării unei piețe autonome a capitalului de risc ar putea contribui la atragerea investitorilor.

(30) Recent, deficitul de forță de muncă a devenit mai puțin acut, dar lipsa de lucrători calificați rămâne principalul obstacol în calea investițiilor pentru 32 % din întreprinderi, iar neconcordanțele între cererea și oferta de competențe apar în multe sectoare. Continuarea investițiilor în tranziția verde s-a intensificat și va crește și mai mult cererea de lucrători cu competențe specializate. Acest deficit de competențe a coincis cu creșterea rapidă a salariilor și cu un cost unitar al muncii mai ridicat, limitând creșterea productivității întreprinderilor. În ultimii ani, creșterea rapidă a salariilor a fost unul dintre factorii care au alimentat inflația și au afectat competitivitatea. Ratele relativ ridicate de părăsire timpurie a școlii și de abandon școlar în învățământul superior au ca rezultat un număr insuficient de absolvenți calificați, ceea ce agravează problema. Lipsa de personal calificat este deosebit de acută la nivel regional, deoarece zonele rurale și îndepărtate se confruntă cu mai multe dificultăți în atragerea profesioniștilor calificați și au nevoi mai mari în materie de recalificare și perfecționare din cauza provocărilor legate de tranziție. Neconcordanțele dintre cererea și oferta de competențe ar putea fi limitate prin îmbunătățirea relevanței pentru piața forței de muncă a sistemului de educație și formare, în special pentru specialiștii din domeniul științei, al tehnologiei, al ingineriei și al matematicii.

Politicile, inclusiv politicile de îmbunătățire a competențelor digitale de bază, ar putea, de asemenea, să îmbunătățească accesul la recalificare și perfecționare, în special pentru persoanele cu un nivel scăzut de studii, precum și pentru lucrătorii în vârstă. Pentru a sprijini diversificarea economică către activități cu valoare adăugată ridicată, sistemul OSKA ar putea fi utilizat într-o mai mare măsură pentru a anticipa cererea de competențe și ar putea fi introduse norme mai simple pentru angajarea de lucrători calificați străini în zonele cu deficit de forță de muncă și pentru a contribui la stimularea competitivității.

(31) Estonia înregistrează progrese notabile în direcția îndeplinirii obiectivelor UE în materie de eficiență energetică pentru 2030. Printr-o mai bună direcționare a schemelor de renovare energetică a clădirilor către gospodăriile vulnerabile și prin creșterea sprijinului acordat sectorului rezidențial în cadrul unor noi scheme care să completeze schemele existente (cum ar fi Mecanismul de redresare și reziliență și grantul pentru reconstrucția imobilelor de apartamente), Estonia ar putea îndeplini mai bine obiectivele strategiei sale de renovare pe termen lung și ar putea contribui la atingerea obiectivului de reducere a emisiilor prevăzut în Regulamentul privind partajarea eforturilor. În prezent, Estonia se bazează în principal pe finanțare pe bază de granturi pentru îmbunătățirea eficienței energetice, utilizând instrumentele financiare în mod limitat. Estonia ar avea de câștigat dacă schemele ar fi mai bine orientate și dacă ar utiliza pe scară mai largă instrumentele financiare pentru a atinge obiectivele UE în materie de eficiență energetică.

(32) Deși mixul energetic al Estoniei a înregistrat o evoluție semnificativă către surse regenerabile de energie (de la 27,7 % în 2022 la 34,6 % în 2023), acesta are în continuare o pondere semnificativă de șist bituminos (58,2 % în 2023), ceea ce înfrânează tranziția verde. Prețurile energiei electrice rămân ridicate și volatile în Estonia din cauza naturii intermitente a energiei din surse regenerabile, sporind inflația și reducând competitivitatea întreprinderilor. Estonia se confruntă, de asemenea, cu probleme de securitate energetică din cauza atacurilor hibride asupra conductelor și cablurilor submarine din Marea Baltică. Intensificarea introducerii producției de energie din surse regenerabile (34,6 % din mixul energetic în 2023) și a stocării energiei ar contribui la eliminarea treptată și continuă a combustibililor fosili, menținând în același timp un grad ridicat de independență energetică. După sincronizarea cu succes cu rețeaua europeană continentală de energie electrică în 2025, sunt necesare acțiuni suplimentare pentru a îmbunătăți reziliența și flexibilitatea rețelei. Continuarea eforturilor de consolidare a protecției infrastructurii energetice critice este, de asemenea, crucială, în special în domeniul securității cibernetice și al supravegherii infrastructurii.

(33) Estonia are una dintre cele mai scăzute rate de productivitate a resurselor din UE, ceea ce poate fi parțial atribuit utilizării intensive a resurselor de către industria șistului bituminos din această țară, precum și de către sistemul industrial în ansamblul său. În 2023, Estonia a generat doar 0,63 EUR pe kg de material utilizat, în comparație cu media UE de 2,22 EUR. Acest lucru are un impact negativ asupra competitivității Estoniei. Stimularea ecoinovării și a bioinovării pentru a utiliza în mod durabil resursele naturale ar putea contribui la îmbunătățirea competitivității și productivității resurselor Estoniei. La 33 %, rata de pregătire a Estoniei pentru reutilizarea și reciclarea deșeurilor municipale este cu mult sub media UE, care este de 49 %. Această țară ar putea beneficia de pe urma introducerii unor noi instrumente de politică pentru a accelera tranziția către o economie circulară.

(34) Sectorul transporturilor din Estonia este un mare producător de emisii de gaze cu efect de seră în sensul Regulamentului privind partajarea eforturilor, reprezentând aproximativ 15 % din emisiile totale ale țării, din care 90 % provin din transportul rutier. Căile ferate sunt esențiale pentru a trece de la transportul rutier la cel feroviar astfel încât să se îmbunătățească mobilitatea durabilă, însă doar 12 % din rețeaua feroviară este electrificată în comparație cu media UE, care este de 57 % (2022). Prin urmare, Estonia ar putea beneficia de pe urma continuării acțiunilor de electrificare a rețelei feroviare pentru a-și reduce și mai mult dependența de combustibilii fosili. Între timp, rata de deținere de autovehicule este una dintre cele mai ridicate din UE. În 2023, 75,5 % din autoturisme erau alimentate cu benzină, iar vârsta lor medie este ridicată. Doar 6,3 % din vehiculele noi erau electrice în 2023, față de media UE de 14,5 %. Estonia a introdus recent taxe pe vehicule pentru autoturismele personale pe baza greutății și a emisiilor de CO_2, dar ratele de impozitare sunt mai mici pentru vehiculele mai vechi. Deși ratele mai scăzute contribuie la protejarea grupurilor vulnerabile, Estonia ar putea lua în considerare creșterea stimulentelor pentru reînnoirea stocului de vehicule rutiere private. Estonia are în vedere, pe bună dreptate, creșterea la 42 % a ponderii autobuzelor durabile în ansamblul parcului de autobuze publice, față de nivelul actual de 30 %, pentru a furniza transport public ecologic în zonele rurale, contribuind astfel la reînnoirea stocului de vehicule publice. Deși Estonia a integrat, cu rezultate pozitive, un anumit număr de sisteme locale de emitere a biletelor și de planificare a transportului sunt necesare acțiuni suplimentare în acest domeniu.

(35) Din cauza lacunelor în materie de protecție socială, Estonia continuă să se confrunte cu provocări legate de sărăcie, excluziunea socială și inegalitatea persistentă a veniturilor, în pofida îmbunătățirilor recente. Deși creșterea pensiilor și a alocațiilor pentru copii a îmbunătățit unii indicatori sociali, rata riscului de sărăcie și de excluziune socială a rămas ridicată în 2024, în special în rândul persoanelor în vârstă – mai ales al persoanelor în vârstă de 65 de ani și mai mult care trăiesc singure – al persoanelor cu handicap și al gospodăriilor formate dintr-o singură persoană. Cheltuielile cu prestațiile de protecție socială sunt printre cele mai scăzute din UE, situându-se la 15,4 % din PIB în 2023, față de 26,8 % pentru UE în ansamblu. Impactul prestațiilor sociale (cu excepția pensiilor) asupra sărăciei rămâne, de asemenea, cu mult sub media UE. Îmbunătățirea gradului de adecvare și a eficienței sistemului de prestații sociale ar putea contribui la reducerea riscului de sărăcie, precum și la direcționarea sprijinului către grupurile vulnerabile, cum ar fi persoanele cu handicap, gospodăriile formate dintr-o singură persoană și persoanele în vârstă. În pofida creșterilor recente ale pensiilor, determinate în principal de ajustările la inflație și de creșterea contribuțiilor fiscale sociale, pensiile rămân printre cele mai scăzute din UE în raport cu salariile, contribuind la un nivel ridicat de sărăcie în rândul persoanelor în vârstă. Sărăcia persoanelor încadrate în muncă rămâne relativ ridicată, în special în cazul persoanelor cu forme atipice de muncă, și este agravată de salariile minime relativ scăzute, în pofida majorărilor recente. Estonia ar putea extinde acoperirea indemnizațiilor de șomaj la persoanele care nu sunt încă acoperite, cum ar fi persoanele care prestează forme atipice de muncă, inclusiv persoanele care desfășoară o activitate independentă. Acest lucru le-ar putea reduce riscul de sărăcie. Disparitățile regionale rămân pronunțate, zonele rurale și regiunile frontaliere estice fiind expuse unui risc mai mare de sărăcie. Abordarea acestor provocări ar contribui, de asemenea, la sprijinirea convergenței sociale ascendente, în conformitate cu analiza

de țară din a doua etapă efectuată de serviciile Comisiei vizând cadrul de convergență socială[17].

(36) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2025 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea din 2025 privind politica economică a zonei euro. În ceea ce privește Estonia, recomandările 2, 3 și 4 contribuie la punerea în aplicare a primei recomandări pentru zona euro privind competitivitatea, în timp ce recomandările 4, 5 și 6 contribuie la punerea în aplicare a celei de a doua recomandări pentru zona euro privind reziliența, iar recomandarea 1 contribuie la punerea în aplicare a celei de a treia recomandări pentru zona euro privind stabilitatea macroeconomică și financiară stabilite în recomandarea din 2025,

RECOMANDĂ ca, în 2025 și în 2026, Estonia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să consolideze cheltuielile totale pentru apărare și gradul de pregătire în acest domeniu în conformitate cu concluziile Consiliului European din 6 martie 2025. Să respecte ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete recomandate de Consiliu la 21 ianuarie 2025, utilizând în același timp alocarea în temeiul clauzei derogatorii naționale pentru a spori cheltuielile în domeniul apărării. Să lărgească baza de impozitare prin utilizarea unor impozite care sunt mai puțin dăunătoare pentru creșterea economică. Să asigure o finanțare durabilă pentru nevoile în materie de cheltuieli, inclusiv în domeniul apărării, al asistenței medicale și al îngrijirii pe termen lung, pentru a îmbunătăți accesibilitatea, inclusiv accesibilitatea din punct de vedere financiar, protejând în același timp economia împotriva presiunii inflaționiste.

2. Având în vedere termenele aplicabile pentru finalizarea la timp a reformelor și a investițiilor în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/241, să asigure implementarea efectivă a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU. Să accelereze implementarea programului politicii de coeziune (FEDR, FTJ, FSE+ și FC), fructificând, în măsura posibilului, oportunitățile oferite de evaluarea la jumătatea perioadei. Să utilizeze în mod optim instrumentele UE, inclusiv posibilitățile oferite de InvestEU și de platforma „Tehnologii strategice pentru Europa”, pentru a îmbunătăți competitivitatea.

3. Să concentreze investițiile asupra cercetării și inovării, acordând prioritate finanțării pentru cercetarea aplicată. Să îmbunătățească accesul la finanțare, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii și întreprinderile din regiunile îndepărtate, pentru a facilita investițiile inovatoare, de exemplu investițiile în tranziția verde și în tranziția digitală, inclusiv prin promovarea participării investitorilor instituționali pe piața capitalului de risc și pe piața titlurilor de capital.

4. Să îmbunătățească eficiența energetică prin noi măsuri de finanțare și de sprijin pentru îndeplinirea obiectivelor strategiei de renovare pe termen lung. Să reducă dependența generală de combustibilii fosili și ponderea șistului bituminos în mixul energetic prin investiții în energia din surse regenerabile și prin promovarea stocării energiei. Să sporească securitatea energetică, de exemplu prin asigurarea unei capacități suficiente de interconectare a rețelelor electrice. Să crească productivitatea

[17] SWD(2025) 95 – A doua etapă a analizei de țară privind convergența socială, în conformitate cu cadrul de convergență socială (SCF), 2025.

resurselor prin bioinovare. Să ia măsuri suplimentare pentru a spori disponibilitatea și utilizarea transportului durabil și mai puțin poluant, inclusiv prin electrificarea rețelei feroviare, reînnoirea parcului de vehicule rutiere și integrarea sistemelor de transport public.

5. Să îmbunătățească productivitatea muncii și oferta de competențe prin luarea de măsuri de recalificare și perfecționare, prin reducerea părăsirii timpurii a școlii, prin îmbunătățirea relevanței pentru piața forței de muncă a sistemului de educație și formare, în special prin satisfacerea cererii tot mai mari de specialiști în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii și printr-o mai bună atragere și păstrare a talentelor. Să accelereze măsurile în materie de politici ce vizează furnizarea și dobândirea aptitudinilor și a competențelor necesare pentru tranziția verde. Să reducă riscul de sărăcie prin consolidarea protecției sociale a persoanelor în vârstă, a gospodăriilor formate dintr-o singură persoană și a persoanelor cu handicap prin creșterea gradului de adecvare și a eficienței sistemului de prestații sociale, precum și a șomerilor, printre altele prin extinderea acoperirii indemnizațiilor de șomaj, în special pentru a include persoanele care prestează forme atipice de muncă, menținând în același timp sustenabilitatea finanțelor publice.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,
Președintele